

Anarcho-Biblioteka
Dobry pieróg to wywrotowy pieróg

Trzy strzały

Anonim

Anonim
Trzy strzały

rokantyfaszystowski.org

pl.anarchistlibraries.net

Spis treści

Wizualna propaganda przeciw faszyzmowi	3
Popularyzacja i przechwytywanie symbolu	4
Trzy strzały dzisiaj	5

Trzy Strzały (niem. Drei Pfeile) to symbol zaprojektowany w 1931 roku przez Siergieja Czachotina i Karola Mierendorfa dla związanej z Niemiecką Partią Socjaldemokratyczną antyfaszystowskiej organizacji Front Żelazny. Znak szybko zyskał dużą popularność, w kolejnych dekadach był wielokrotnie reinterpretowany, remiksowany i wykorzystywany na nowo przez szereg ruchów i organizacji antyfaszystowskich, antywojennych, socjalistycznych, komunistycznych i anarchistycznych. Do dziś pozostaje jednym z najważniejszych i najbardziej rozpoznawalnych symboli światowego ruchu antyfaszystowskiego.

Wizualna propaganda przeciw faszyzmowi

Projektant znaku trzech strzał Siergiej Czachotkin, zadeklarowany rosyjski socjalista, który opuścił ojczyznę w 1919 roku to jeden z ojców nowoczesnej propagandy – z wykształcenia był biologiem, studiował u Iwana Pawłowa, jednak jego największą pasją była socjologia, psychologia mas i badanie wpływu przekazu propagandowego na zachowania grupowe oraz poglądy społeczeństw. Zajmował się krytycznym badaniem propagandy i estetyki nazistowskiej, ostrzegając przed jej potencjalnie niebezpiecznymi skutkami na długo przed objęciem władzy w Niemczech przez NSDAP.

W 1931 roku Czachotkin, wspólnie z działaczem Niemieckiej Partii Socjaldemokratycznej Karolem Mierendorffem, postanowili wykorzystać naukowe analizy nazistowskiej propagandy autorstwa Rosjanina do stworzenia efektywnego, skutecznego i silnego symbolu dla niemieckiego ruchu socjaldemokratycznego. Wspólnie uruchomili kampanię propagandową zatytułowaną „Trzy strzały przeciw swastyce”, w ramach której po raz pierwszy zaczęto powszechnie używać symbolu trzech strzał. Jednocześnie Czachotkin wydał także książkę pod tym samym tytułem, w której analizował toczącą się w Republice Weimerskiej lat 20. i 30. wojnę na obrazy i symbole.

Kampania Czachotkina i Mierendorfa pełnymi garściami czerpała z nowoczesnej estetyki wypracowanej przez rewolucyjnych awangardzistów sowieckich. Rosjanin twierdził, że bezpośrednią inspiracją dla symbolu był obraz, który zobaczył w Heidelbergu: namalowana na murze swastyka, którą ktoś po prostu przekreślił za pomocą kredy – świadectwo wizualnej walki partyzanckiej toczącej się w przestrzeni publicznej. Czachotkina uważał też, że trzy strzały jako znak zawsze będą silniejsze od symbolu nazistowskiego, niezależnie od tego czy zostaną umieszczone nad czy pod nim: nawet gdyby

ktoś próbował zamalować trzy strzały za pomocą swastyki to ta wciąż wyglądałaby ona na przebitą dynamicznymi liniami antyfaszystowskiego logotypu¹

Popularyzacja i przechwytywanie symbolu

Już czerwcem 1932 roku trzy strzały stały się oficjalnym znakiem Frontu Żelaznego, czyli antyfaszystowskiej organizacji działającej przy Niemieckiej Partii Socjaldemokratycznej. W zamyśle autorów i zgodnie z pierwotną wykładnią miały one symbolizować socjaldemokratyczny ruch sprzeciwu wobec reakcji, kapitalizmu i faszyzmu.

Z symbolu szybko zaczęła korzystać także sama Socjaldemokratyczna Partia Niemiec, która użyła na słynnym plakacie wyborczym z listopada 1932 roku. W tej wersji trzy strzały przebijały symbole Niemieckiej Partii Komunistycznej, monarchistycznej frakcji Niemieckiej Partii Centrum oraz Narodowosocjalistycznej Niemieckiej Partii Robotników atakując ich liderów: odpowiednio Karla Thälmana, Franza Papena oraz Adolfa Hitlera. Symbolicznie, plakat wyraża sprzeciw wobec monarchizmu, faszyzmu i państwowego komunizmu – trzech idei zagrażających socjalizmowi i demokracji.

Symbol trzech strzał bardzo szybko stał się niezwykle popularny. Niemieckie antyfaszystki i antyfaszyści (zarówno Ci związani z socjaldemokratycznym Żelaznym Frontem, komunistyczną Akcją Antyfaszystowską jak i innymi ruchami politycznymi) wykorzystywali go na wiele różnych sposobów – rysowali go na murach, drukowali w książkach, prasie u lotkach, nosili na demonstracjach, malowali na flagach transparentach i banerach. Antyfaszystowski znak szybko wyemigrował także poza granice Niemiec – już w latach 30. używali go socjaliści i antyfaszystki z całego świata, w tym liczne przed- i powojenne socjaldemokratyczne organizacje i partie polityczne, m.in. Francuska Sekcja Międzynarodówki Robotniczej, francuska Partia Socjalistyczna Robotników i Chłopów, Socjaldemokratyczna Partia Austrii czy Ogólny Żydowski Związek Robotniczy “Bund” w Polsce. Większość z nich w okresie powojennym przestała istnieć albo zaniechała używania trzech strzał jako oficjalnego symbolu w czasie przemian jakie przeszły one w drugiej połowie XX wieku. Co ciekawe trzy strzały, w bardziej

współczesnej interpretacji, pozostają do dziś elementem logotypu portugalskiej Partii Socjaldemokratycznej, stanowiąc bezpośrednie odwołanie do antyfaszystowskich korzeni organizacji.

Trzy strzały dzisiaj

Symbol trzech strzał do dzisiaj pozostaje jednym z najważniejszych znaków rozpoznawczych Antify, czyli międzynarodowego ruchu antyfaszystowskiego, który odwołuje się zarówno do socjaldemokratycznych, komunistycznych jak i anarchistycznych organizacji antyfaszystowskich z lat 30. XX wieku. Obecnie trzy strzały najczęściej interpretowane są zgodnie z wykładnią przedwojennej komunistycznej Akcji Antyfaszystowskiej jako uniwersalny znak sprzeciwu wobec wojny, faszyzmu i nacjonalizmu. Słynny symbol wciąż pozostaje żywy i jest nieustannie odkrywany na nowo, zmieniany, remiksowany i umieszczany w nowych kontekstach podczas protestów, demonstracji i akcji propagandowych na całym świecie.

---

¹ Dan S. White, *Lost Comrades: Socialists of the Front Generation, 1918-1945*, Harvard University Press, Cambridge 1992, s. 94-95.